

Energiekrant 08/09

→ Deze krant wordt u aangeboden door uw verhuurder of gemeente

Ijsbeer in gevaar

De gemiddelde temperatuur op aarde stijgt en extreme weersomstandigheden komen steeds vaker voor. Het weer, de zeespiegel wereldwijd en het leven van mens en dier ervaren de gevolgen van klimaatverandering. Energiebesparing is een belangrijk thema geworden.

De gemiddelde temperatuur aan het aardoppervlak is in de 20e eeuw met 0,7 graden Celsius gestegen. Dat lijkt niet veel, maar de gevolgen zijn meetbaar. De laatste tien jaren waren wereldwijd de warmste sinds 1850 en waarschijnlijk de warmste in duizend jaar. De zeespiegel is tussen tien en twintig centimeter gestegen. Op gematigde en hogere breedtegraden valt nu meer regen. Deze veranderingen zijn waarschijnlijk grotendeels door de mens veroorzaakt; de temperatuur zal voorlopig ook blijven stijgen.

ZO WERKT KLIMAATVERANDERING

Broeikasgassen zoals kooldioxide (CO₂) en methaan (CH₄) zijn noodzakelijk voor het leven op aarde. Zonder het gasmengsel in de atmosfeer zou de gemiddelde temperatuur -18 graden Celsius zijn. De gemiddelde wereldtemperatuur bedraagt nu ongeveer 12 graden Celsius boven nul. Maar de concentratie broeikasgassen (met name kooldioxide) is dertig procent gestegen sinds de industriële revolutie van tweehonderd jaar geleden. Het versterkte broeikaseffect dat hiervan het gevolg is, brengt klimaatveranderingen met zich mee die schadelijk kunnen uitpakken voor het leven op aarde.

GEVOLGEN

Volgens schattingen zal de gemiddelde temperatuur op aarde de komende honderd jaar stijgen met 1,1 tot 6,4 graden Celsius. Daarvan zijn wereldwijd de gevolgen te verwachten:

- Verdere stijging van de zeespiegel door het afsmelten van gletsjers en andere ijsmassa's met 18 tot 59 cm in deze eeuw en enkele meters ergens in de komende eeuwen. Het aantal overstromingen in laaggelegen gebieden zal toenemen.

- Opschuiven van klimaatzones. Mogelijk ontstaan er meer bosbranden, sterft koraal af, smelten gletsjers, ontdooit permafrost en worden de woestijnen groter.
- Veranderingen in de waterkringloop. Zoetwatertekort kan in bepaalde regio's groter worden. Het Midden-Oosten, de Sahel, Australië en Midden-Amerika kunnen hiermee te maken krijgen. In andere gebieden, zoals delen van China en de Verenigde Staten, zal de hoeveelheid zoet water toenemen.
- Veranderingen in de voedselproductie. In grote delen van de wereld (Afrika, het Midden-Oosten en India) zal door de toenemende droogte de landbouwproductie afnemen. In andere gebieden, zoals in Nederland, kunnen gewassen mogelijk juist harder gaan groeien doordat het natter en warmer wordt en er meer CO₂ in de lucht zit.
- Bedreiging van de volksgezondheid door tekort aan water of voedsel of door bredere verspreiding van ziektes zoals malaria.

KLIMAATVERANDERING VERMINDEREN

• Energie besparen

Als u klimaatverandering wilt helpen tegen gaan, dan is energiebesparing het effectiefst. Bewust omgaan met elektriciteit en gas verlaagt de uitstoot van broeikasgassen binnen uw huishouden. Ook kunt u broeikasgasuitstoot beperken door bewust om te gaan met brandstof. U kunt kiezen voor een milieubewust vervoermiddel, zoals de fiets voor de korte afstanden, en voor een zuinige rijstijl als u toch de auto neemt. Gaat u op vakantie, neem dan liever de bus of trein dan het vliegtuig. Minder bekend is dat u ook via uw boodschappen het milieu een handje kunt

Wil u meer tips over hoe u rekening kunt houden met het klimaat? Kijk dan op www.milieucentraal.nl (trefwoord Energie en energie besparen).

helpen. Voedselproductie veroorzaakt namelijk eenderde van de wereldwijde uitstoot van CO₂. Milieu Centraal heeft vuistregels voor een milieubewust eetpatroon opgesteld.

• Groene energie kiezen

Helemaal geen energie verbruiken is voor een gewoon huishouden geen optie. Maar u helpt toch klimaatverandering tegen te gaan als u kiest voor duurzame bronnen van energie, zoals groene stroom en groen gas.

• Klimaatcompensatie

Hoewel u veel CO₂-uitstoot kunt realiseren door minder energie te gebruiken en voor groene energie te kiezen, is het onmogelijk om helemaal geen CO₂ uit te stoten. De overgebleven CO₂-uitstoot kun gecompenseerd worden door de aanplant van nieuwe bossen en door beter beheer van bestaande bossen. Bomen en planten hebben namelijk CO₂ nodig om te kunnen leven. Ze gebruiken koolstof (C uit CO₂) en geven zuurstof (O₂) af aan de lucht. Bosbouwkundigen kunnen nauwkeurig uitrekenen hoeveel koolstof bomen kunnen vastleggen.

U kunt zelf ook CO₂-uitstoot compenseren, van bijvoorbeeld een vliegtuig. U schaft dan certificaten aan die de aanplant van bos garanderen.

Inhoud

De woning van Ria Lijnsvelt in Dronten is vier jaar geleden grondig aangepakt. Die maatregelen én wat zij zelf aan energiebesparing doet, schelen echt in haar portemonnee.

2

'Huurlers kunnen door energiezuinig woongedrag hun steentje bijdragen aan energiebesparing. Maar de échte energiebesparende maatregelen komen van corporaties.' Aan het woord Ronald Paping, algemeen directeur van de Nederlandse Woonbond.

3

Als huurder kunt u meer aan uw woning verbeteren dan u misschien denkt. Met isolatie of dubbelglas kunt u flink besparen op uw energierekening. En veel verhuurders staan positief tegenover dergelijke verbeteringen.

3

Geld én energie besparen? Zie de tips op pagina 4.

WoonEnergie: Corporaties leveren goedkope en groene energie

Een aantal woningcorporaties heeft WoonEnergie opgericht om huurders goedkope en groene energie te kunnen bieden. Doordat zij gezamenlijk energie inkopen, kunnen zij hun huurders goedkope energie leveren tegen goede voorwaarden. WoonEnergie is een stichting zonder winstoogmerk en biedt standaard groene stroom en 'gewoon' gas aan. U krijgt de garantie dat de prijs behoort bij de laagste drie aanbieders onder vergelijkbare voorwaarden. Ook kent WoonEnergie geen stilzwijgende

verlenging en is de klantenservice gratis. Alleen huurders van woningcorporaties die zich hebben aangesloten bij WoonEnergie kunnen gebruikmaken van dit aanbod. Op www.woonenergie.nl kunt u nalezen of uw verhuurder daarbij hoort. Als u overstapt naar WoonEnergie verandert er verder weinig. Het enige waaraan u de overstap merkt, is uw energierekening. Die is lager. Het voordeel was vorig jaar gemiddeld 60 euro per jaar.

Groene stroom en groen gas

Bijna al onze energie wordt opgewekt uit fossiele brandstoffen: aardgas, aardolie en steenkool. Bij de verbranding van deze stoffen komt CO₂ vrij. CO₂ draagt bij aan het klimaatprobleem én het broeikas-effect. Omdat er zoveel nadelen zitten aan fossiele brandstoffen, worden duurzame energiebronnen, zoals wind- en zonne-energie en energie uit water en biomassa, steeds populairder.

Om gebruik te maken van duurzame energie hoeft u geen windmolen in uw achtertuin te zetten. Wanneer u groene in plaats van grijze stroom aanvraagt, zorgt uw energieleverancier ervoor dat uw stroom voortkomt uit duurzame energiebronnen. Bijna iedere leverancier biedt behalve grijze ook groene stroom aan. Is dat niet het geval dan kunt u overstappen naar een andere energieaanbieder.

Behalve groene stroom kunt u ook groen gas afnemen bij uw energieleverancier. Groen gas wordt niet uit duurzame bronnen gewonnen, maar uw leverancier compenseert de CO₂-uitstoot die uw gasverbruik veroorzaakt. Dat wil zeggen dat een deel van de kosten wordt geïnvesteerd in duurzame energieprojecten of in de aanplant van bos.

ZUINIG MET ENERGIE

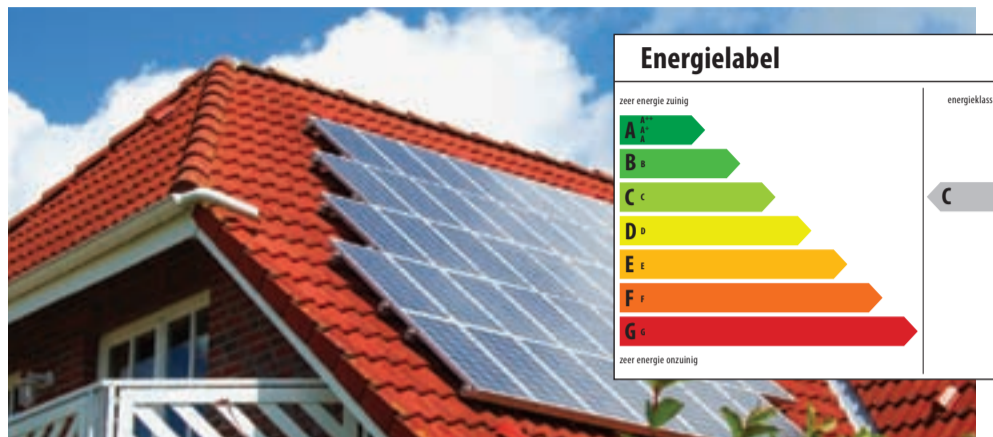
Groene stroom is meestal niet duurder dan grijze stroom. Groen gas is wel iets duurder, zo'n twee cent per m³. Voor de zekerheid kunt u de prijzen van groene

stroom met elkaar vergelijken op www.consuwijzer.nl. Als u overstapt op groene stroom of groen gas verandert er bij u thuis niets. U hoeft dus geen nieuwe leidingen of een nieuwe meterkast aan te leggen en u heeft net zoals nu gegarandeerd altijd stroom. Maar ook bij groene stroom geldt: wees zuinig met energie. Slechts een deel van de Nederlandse energiebehoefte kan met duurzame energiebronnen worden opgewekt. Hoe zuiniger u bent met uw groene energie, hoe meer mensen er dus kunnen gebruikmaken van groene stroom.

Het energielabel

Vanaf 1 januari 2009 moet iedere woning die verkocht of verhuurd wordt, voorzien zijn van een energielabel. Het energielabel geeft informatie over de energiekwaliteit van een woning: is uw woning energiezuinig of energieonzuinig.

Ook u als huurder krijgt te maken met het energielabel. Wanneer u een andere woning gaat huren, dan moet de verhuurder u in principe kunnen vertellen wat het energielabel voor deze woning is.

Energielabels kent u al langer van apparaten en auto's. Het energielabel woningen lijkt op deze labels. Het geeft met letters (A t/m G) en kleuren (groen tot rood) aan hoe energiezuinig een huis is vergeleken met soortgelijke andere woningen. Een woning met het A-label (donkergroen) is zeer energiezuinig, een woning met een G-label (donkerrood) zeer onzuinig.

Het energielabel geeft dus inzicht in de energielasten van een woning. Wel is het zo dat een vrijstaande woning met een A-label meer energie zal gebruiken dan een flat met een A-label. Daarvoor is gekozen om het voor alle typen woningen mogelijk te maken een A-label te krijgen. Voor veel bestaande woningen zal

echter label B het maximaal haalbare zijn. Om deze woningen nog zuiniger te maken, komen vaak relatief dure oplossingen in beeld.

Op de achterkant van het energielabel staan adviezen om de energiezuinigheid van de woning te verbeteren, bijvoorbeeld door het isoleren van de woning of het vervangen van de verwarmingsinstallatie.

Het kan zijn dat uw verhuurder actief aan de slag gaat met de aanbevelingen van het energielabel. Uw woning wordt dan aangepast om een beter label te realiseren. Uw verhuurder kan bijvoorbeeld dubbelglas plaatsen, het huis beter isoleren of de oude cv-ketel vervangen. Dit kan betekenen dat uw huur stijgt. Maar het is ook de bedoeling dat u deze huurverhoging direct terugziet in de verlaging van uw energierekening.

Wilt u meer weten over het energielabel? Kijk dan op www.energielabel.nl

Ria Lijnsvelt, huurster in Dronten

'Het scheelt echt in m'n portemonnee'

Ria Lijnsvelt, moeder van twee kinderen, verhuisde zo'n negen jaar geleden naar haar woning in Dronten. De woningen zijn 33 jaar geleden gebouwd en waren hard aan onderhoud toe. 'Dat is vier jaar geleden echt heel grondig aangepakt. De isolatiemaatregelen die toen zijn genomen, samen met wat we zelf aan energiebesparing doen, schelen echt in m'n portemonnee.'

Dat laatste was in eerste instantie belangrijk voor Ria Lijnsvelt. Ze zat een tijdje bepaald niet op financiële rozen. 'Ik moest echt op de kleintjes letten en dat motiveert natuurlijk om zuiniger aan te doen met energie. Maar ik vind het ook belangrijk voor het milieu. Waarom zou ik energie verspillen als dat niet nodig is. En op een gegeven moment werd het ook een soort sport. Ik hield voor de isolatiemaatregelen de meterstanden al bij. Maar na de isolatie nam ik iedere maandag de meterstanden op.'

Daarvan heb ik een Excel-bestand gemaakt, zodat ik precies kan bijhouden wat de besparing is.'

Toch is Ria Lijnsvelt bepaald geen milieufreak. Ze zoekt het in de kleine, simpele dingen. Dingen die iedereen heel makkelijk kan doen. 'Daar hoeft je heus geen moeilijke toeren voor uit te halen hoor. Ik heb bijvoorbeeld een thermostaatklok. De verwarming draait in de winter 's ochtends een uurtje, zodat het behaaglijk is tijdens het ontbijt. Daarna gaat de verwarming overdag omlaag naar 18 graden. Om half vijf, vlak voordat ik thuiskom uit m'n werk, gaat de verwarming weer omhoog naar 20 graden en 's nachts staat hij weer laag. Ik zet de verwarming niet te laag, want dan kost het weer meer energie om het huis op temperatuur te krijgen.' Voor de een is twintig graden prima, maar de ander vindt twintig graden soms net te

koud. Voor hen heeft Ria in haar kamer een mand met plaids staan. 'Als ik – of een van mijn kinderen – het net te kil vind, dan pak ik een plaid. Ik vind het heerlijk om me lekker op de bank in een plaid te wikkelen. Het is helemaal compleet als de poezen dan nog lekker spinnend bij me komen liggen. En dan steken we nog wat kaarsen aan. Dat is niet alleen gezellig; ze geven ook warmte af. Heerlijk toch!'

VENTILEREN

Op de informatieavonden die Oost Flevoland Woondiensten – de verhuurder van de familie Lijnsvelt – organiseerde tijdens de renovatie, werd ook nog nuttige informatie verstrekt. 'Zo heb ik geleerd dat het beter is', vervolgt Ria, 'om op de zolder de verwarming aan te houden en daar de deur open te laten staan, terwijl op de slaapkamers de verwarming uit is met de deuren dicht. Dan blijft de temperatuur in de hal op peil. Als je dan de deur van je woonkamer opent, komt er niet zo'n koude luchtstroom naar binnen.'

Ria kreeg ook te horen dat ventileren belangrijk is. 'Wij produceren heel wat vocht; door adem te halen en tijdens het douchen en koken. Dat

vocht moet eruit, want vochtige lucht warmt veel moeilijker op dan droge lucht. Bij mij staan de slaapkamerdeuren daarom altijd open.'

Verder gebruikt Ria zo veel als mogelijk spaarlampen. 'Toen ik hier kwam wonen, heb ik wat spaarlampen cadeau gekregen van mijn huisbaas. Bij mij is letterlijk een lampje gaan branden toen ik ontdekte dat die spaarlampen maar liefst acht jaar zijn meegegaan. De investering van een spaarlamp, haal je er dus makkelijk uit.'

En de kinderen van Ria zijn solidair. 'We hebben een paar simpele huisregels: nooit het licht onnodig laten branden en niet te lang douchen. Alle kleine beetjes helpen nietwaar?'

WAT LEVERT HET OP?

En nu de hamvraag: wat is het resultaat van energiezuinig gedrag?

Ria: 'Zoals ik al zei, heb ik ons gasverbruik exact bijgehouden. Het jaar voor de renovatie was dat 1.952 m³ per jaar. Na de renovatie is het teruggebracht tot 1.211 m³. Dat merk je echt in je portemonnee!'

Oost Flevoland Woondiensten nam in 2004 de volgende maatregelen:

- De voor- en achtergevel zijn uit de woning gehaald en vervangen.
- De ramen zijn kleiner gemaakt en voorzien van hoogwaardig dubbelglas (ze waren al voorzien van dubbelglas).
- Het dak is vernieuwd.
- De muren en het dak zijn geïsoleerd.
- Onder de vloer in de kruipruimte is isolatiefoam aangebracht.

Daarnaast zijn ook reguliere onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd, zoals het vernieuwen van keuken en badkamer. Er is geen huurverhoging in rekening gebracht.

De woning heeft nu het A-label.

'Huurders kunnen steentje bijdragen'

'De Woonbond bespaart': onder dat motto maakt de Nederlandse Woonbond duidelijk dat deze belangenbehartiger van huurders energiebesparing ook belangrijk vindt. Er worden heel wat energiebesparende activiteiten ondernomen en huurders worden goed geïnformeerd. 'Huurders kunnen door energiezuinig woongedrag immers hun steentje bijdragen. Maar de échte energiebesparende maatregelen moeten door corporaties worden genomen.' Dat zegt Ronald Paping, algemeen directeur van de Nederlandse Woonbond.

De Nederlandse Woonbond is de landelijke belangenbehartiger van huurders. Op de vraag waarom de Woonbond zich inzet voor energiebesparing, is het antwoord van Ronald Paping duidelijk. 'De Woonbond staat voor betaalbare huren en goede woningen. Sinds de overheid heeft bepaald dat de huren niet met meer mogen stijgen dan het inflatiepercentage, vallen de huurverhogingen de laatste jaren erg mee. Maar dergelijke afspraken heeft het kabinet niet met de energieleveranciers gemaakt. De prijzen van energie zijn de laatste jaren heel erg gestegen. In de periode van 2000 tot 2006 met maar liefst 68 procent. Als we dat vergelijken met de huren, dan zijn die in dezelfde periode met slechts 15 procent gestegen. Dat betekent dat de energienota een steeds groter deel gaat uitmaken van alle woonlasten bij elkaar. En een energienota wordt niet gesubsidieerd; die moet je gewoon betalen.'

DRIE VLIEGEN

De Woonbond heeft mede daarom energiebesparing tot speerpunt van zijn activiteiten gemaakt. De energiezuinigheid van woningen kan veel beter, vindt Ronald Paping. 'Dat kan natuurlijk door de oudere woningen goed te isoleren. Maar ook bij nieuwe woningen moet energiezuinigheid een belangrijke rol spelen. Daarom vinden wij het zo belangrijk dat corporaties blijven investeren in hun woningen om de energieprestatie daarvan te verbeteren. Dat is natuurlijk belangrijk voor het milieu: hoe minder CO₂-uitstoot hoe beter. Maar het komt ook ten goede aan de portemonnee van de huurders en – niet te vergeten – het wooncomfort. Dat zijn drie vliegen in één klap!'

NIET RIJK REKENEN

Maar al die energiebesparende maatregelen kosten geld. Dat betekent dat de huren misschien moeten worden verhoogd. Wat vindt u daar dan van? 'Tja, het liefst zouden wij natuurlijk zien dat de huren niet extra worden verhoogd. Maar wij als Woonbond begrijpen natuurlijk ook dat het of uit de lengte of uit de breedte moet komen. Wij adviseren huurders daarom om mee te werken aan energiebesparende maatregelen die hun verhuurders willen nemen; ook als daar een huurverhoging tegenover staat. Je moet je namelijk niet rijk rekenen als je in een goedkope woning woont die slecht geïsoleerd is. Kijk maar eens naar je energienota en vergelijk die met de nota van iemand die in een goed geïsoleerde woning woont. Hij betaalt dan

wellicht een hogere huur, maar heeft wel een lagere energierekening. Per saldo zou degene in de duurere huurwoning goedkoper uit kunnen zijn. Zeker in de toekomst. De voorspelling is dat de energienota volgend jaar gemiddeld met 144 euro zal stijgen. En als we de waarschuwingen serieus nemen, zal dat alleen maar meer worden.'

WOONLASTENGARANTIE

'Maar...', vervolgt Ronald Paping, 'huurders moeten natuurlijk wel zeker weten dat ze die huurverhoging weer terugverdienen. Zij kunnen daarover proberen afspraken te maken met hun verhuurder. Dat wordt ook al door een aantal corporaties gedaan door middel van een zogenaamde woonlastengarantie. Daarin kunnen huurders en verhuurders afspraken vastleggen als een huurverhoging echt onvermijdelijk is. In de woonlastengarantie wordt bijvoorbeeld afgesproken dat de besparing die met de energiebesparende maatregelen wordt bereikt in ieder geval hoger moet zijn dan het bedrag waarmee de huur onhoog gaat. Werk je er dus als huurder aan mee en zorg je ervoor dat er een woonlastengarantie is, dan ben je altijd goedkoper uit.'

WOONGEDRAG

In hoeverre kunnen huurders hun steentje bijdragen aan energiebesparing? 'Natuurlijk is het belangrijk dat huurders zich realiseren dat zij ook het een en ander kunnen doen om hun energienota gunstig te beïnvloeden. Ik zou bijna zeggen, lees deze krant. Maar ik wil wel waarschuwen om niet door te slaan. Een huis moet niet potdicht worden gemaakt. Dan krijg je een ongezond binnenklimaat. Toch moeten de corporaties – ik herhaal het maar even – de grootste inspanning leveren, omdat met bouwkundige maatregelen het meest valt te besparen. Gelukkig hebben ze al veel gedaan, maar er is nog veel te doen. Dat zien we ook aan het Energielabel dat nu verplicht is. Veel corporatiewoningen hebben inmiddels een label. Maar 42 procent van die woningen hebben een E-, F- of G-label. Daar is dus nog een hoop winst te behalen voor zowel de huurders als het milieu.'

Kies slimme verlichting

De donkere maanden staan weer voor de deur. Een tijd waarin we veel binnen zitten en de lampen weer vroeg aan gaan. Wist u dat in een gemiddeld huishouden verlichting een zesde deel van de elektriciteitsrekening uitmaakt? Dit verbruik is eenvoudig te halveren door een aantal gloeilampen te vervangen door spaarlampen.

Gemiddeld heeft een huishouden veertig lampen in huis: vijftientig gloeilampen, vier tl-lampen, zeven halogeenlampen en 'slechts' vier spaarlampen. Stel dat er in huis dagelijks gemiddeld drie uur lang vijf lampen branden van 60 watt. Zou u deze vervangen door spaarlampen van 15 watt, dan bespaart u 250 kWh. En dat scheelt zo'n 55 euro per jaar. Als u alle gloeilampen door spaarlampen vervangt, bespaart u gemiddeld 380 kWh, dus een bedrag van zo'n 85 euro per jaar. Kiest u een spaarlamp ter vervanging van een gloeilamp, deel dan het vermogen van de gloeilamp door vier. Een gloeilamp van 60 watt geeft net zo veel licht als een spaarlamp van 15 watt.

LED-LAMP

De lamp van de toekomst, de LED-lamp, is steeds beter verkrijgbaar. LED-lampen zijn er in verschillende kleuren, vooral in rood, blauw, groen en wit. De variatie in lichttinten van wit licht en de vorm van de lampen voor sfeerverlichting zijn nog niet zo groot als bij gloeilampen. Ook de kleursamenstelling van LED-licht is iets anders dan die van gloeilampen. Test de LED-verlichting dus om er zeker van te zijn dat u het licht mooi vindt. LED-lampen zijn in zeer kleine afmetingen verkrijgbaar, waardoor ze in uiteenlopende armaturen passen en vaak als vervanging voor halogeenlampen worden gebruikt. LED-lampen hebben een zeer laag wattage. Daardoor is de LED-lamp zuiniger dan de gloeilamp en de halogeenlamp. Door de grote variatie in efficiëntie is hij echter niet altijd zuiniger dan een spaarlamp. Sommige LED-lampen geven weinig licht, waardoor ze niet efficiënt zijn. Er zijn dus heel zuinige, maar ook minder zuinige LED-lampen. In de toekomst zal daar ongetwijfeld verbetering in komen.

LICHTPLAN

Een lichtplan kan helpen om een woning op een prettige manier te verlichten, terwijl toch aan energiebesparing wordt gedacht. Met een lichtplan zorgt u voor voldoende licht waar dat nodig is. Lampen zijn bovendien gemakkelijk uit te schakelen als geen licht nodig is. Door de juiste lampen op de juiste plekken toe te passen – tegenwoordig is er voor vrijwel elk armatuur wel een passende spaarlamp – kunt u met minder lampen en dus met minder energie uw huis beter verlichten.

Op www.milieuentraal.nl (trefwoord: verlichting) vindt u meer tips om met de verlichting in uw huis rekening te houden met het milieu.

Verbeter uw huurwoning zelf

Als huurder hebt u veel meer mogelijkheden om uw woning te verbeteren dan u misschien denkt. Moest u vroeger bij vertrek uw woning in de oorspronkelijke staat achterlaten, tegenwoordig is daarvan bijna nooit meer sprake. Sterker nog: veel verhuurders staan juist positief tegenover verbeteringen die u zelf wilt uitvoeren en soms vergoeden ze deze zelfs.

Door verbeteringen zoals isolatie of dubbelglas aan te brengen, kunt u flink besparen op uw energierekening. Vraag uw verhuurder dus naar uw mogelijkheden! En, heel belangrijk, laat uw verhuurder vooraf weten wat u van plan bent.

OVERLEG MET UW VERHUURDER

Om te voorkomen dat u achteraf voor een vervelende verrassing komt te staan, is het zaak uw plannen altijd van tevoren goed met uw verhuurder te bespreken. Zorg dat u samen een aantal zaken schriftelijk vastlegt. Dat geldt natuurlijk voor de toestemming van uw verhuurder en de verandering zelf. Maar ook de voorwaarden waaronder u de verandering(en) mag aanbrengen. Wanneer een verhuurder toestemming geeft voor een verbetering, stelt hij vaak voorwaarden aan het materiaalgebruik en de verantwoordelijkheid voor het onderhoud van de verandering. Leg ook deze afspraken samen schriftelijk vast.

TOESTEMMING

Voor grote veranderingen, zoals het aanbrengen van isolatiemateriaal of een nieuw

verwarmingssysteem, hebt u bijna altijd toestemming van uw verhuurder nodig. Kleine veranderingen, zoals het aanbrengen van tochtstrips of radiatorfolie, mag u zonder zijn toestemming aanbrengen. Voorwaarde voor iedere aanpassing is dat u de woning niet beschadigt. De verhuurbaarheid en de waarde van uw woning moeten minimaal hetzelfde blijven. Is dat het geval dan mag en zal uw verhuurder u niet weigeren om een verbetering aan te brengen.

VERGOEDING

Veel verhuurders hebben speciale regelingen voor het vergoeden van verbeteringen en de afschrijftermijnen die daarvoor gelden. Vraag hier eens naar. De verhuurder kan uw aanpassing direct vergoeden of u een overnamevergoeding aanbieden wanneer u uit de woning vertrekt. Vergoedt uw verhuurder de aanpassing direct, dan wordt hij eigenaar van de verandering en kan de maximaal toegestane huur stijgen. Als u de klus zelf uitvoert, kunt u daarover onderhandelen met uw verhuurder.

Meer informatie over de mogelijkheden om uw huurwoning aan te passen vindt u op www.verbeteruwhuurwoning.nl.

Bij een overnamevergoeding krijgt u te maken met afschrijvingskosten. Maak dus duidelijke, schriftelijke afspraken met uw verhuurder over de financiële regeling van de aangebrachte verbetering.

VOORBEELD

U wilt een slaapkamer op zolder isoleren en heeft daarover overleg gehad met uw verhuurder. U isoleert de zolder zelf met 10 cm glaswol en dat kost u 1.000 euro. De besparing op uw gasrekening is 400 euro per jaar. De verhuurder spreekt met u af dat hij u 700 euro vergoedt. Dit bedrag krijgt u op het moment dat u de woning verlaat. De afschrijving bedraagt € 80 per jaar. Dat betekent dat, als u na 3 jaar uit uw woning vertrekt, u 460 euro ontvangt van uw verhuurder. En u hebt 1.200 euro bespaard op uw gasrekening! Uw uitgave van 1.000 euro heeft u daarmee dus al ruimschoots terugverdiend.

De Energielastenverlager

Een gemiddeld huishouden kan tot 800 euro besparen op de jaarlijkse energierekening. Hoe? Dat kunt u zien op www.energielastenverlager.nl.

Op deze interactieve website kunt u de gegevens van uw eigen, unieke woonsituatie invullen. U stelt zo uw eigen brochure samen en krijgt gratis adviezen over energiebesparing. De brochure is ingedeeld in zeven hoofdcategorieën: woningisolatie, verwarming, badkamer, verlichting, koelen en vriezen, de

was doen en PC, TV en audio. De adviezen in de brochure zijn onderverdeeld in eenvoudige tips waarmee u direct kunt beginnen en tips die om een investering vragen, zoals isolatiemaatregelen of de vervanging van een cv-ketel. De Energielastenverlager houdt ook rekening met uw achtergrond en uw mogelijkheden als huurder. Stel bijvoorbeeld dat u de thermostaat voortaan een graadje lager instelt, dan bespaart u al snel 80 euro per jaar. Zet u uw thermostaat uit wanneer u weg bent of lager wanneer u gaat slapen, dan bespaart u al snel 120 euro per jaar. Vervangt u al uw gloeilampen door spaarlampen dan kunt u ruim 85 euro per jaar besparen. Per besparingstip rekent de Energielastenverlager u voor wat die u aan voordeel oplevert op uw jaarlijkse energierekening. Voor sommige besparingsmaatregelen is een investering nodig. De Energielastenverlager geeft ook inzicht in de terugverdientijd van deze maatregelen.

'Ik weet nu wat ik aan energie kan besparen'

'Soms weet je het niet', zegt Janneke van Poelgeest. Ze zette tot nu toe de verwarming niet lager als ze eens een uurtje de deur uit ging. 'Ik was in de veronderstelling, dat het niks zou besparen. Nou wel dus. Door de Energielastenverlager in te vullen weet ik wat ik aan energie kan besparen.'

Een huurder kan – door een aantal maatregelen te nemen – ongeveer 130 euro per jaar besparen op de verwarmingskosten. Janneke: 'Ik heb eigenlijk niet zo naar de bedragen gekeken, maar wel naar welke tips haalbaar zijn.'

De flat van Janneke van Poelgeest ligt aan een groot

is lekker groot. Ze vindt haar energierekening van rond de 100 euro per maand redelijk. Maar er zou nog bijna 25 euro per maand af kunnen, zegt de Energielastenverlager. Janneke is vooral nieuwsgierig naar praktische tips. De verwarming kan bijvoorbeeld van 21 naar 20 graden en ze kan de verwarming een uur voordat ze

ergens achter de kap en dus moest ze het antwoord gokken.

Het grote stroomverbruik van haar koel/vriescombinatie verraste haar behoorlijk. Ze heeft het apparaat al achttien jaar. Door een nieuw, zuinig apparaat te kopen met een A+ of A++-label kan ze rond de 130 euro aan stroom besparen, zegt het rapport van de Energielastenverlager, 'Nooit bij stilgestaan dat je daar zoveel op kan besparen', zegt Janneke. Toch wil ze nu geen nieuwe, zuinige combi kopen. 'Mijn vriend heeft al een super-zuinige koelkast en die gaat mee als we gaan samenwonen.'

verkeersplein op tien fietsminuten van het centrum van Nijmegen.

Ze is er vorig jaar gaan wonen na haar studietijd en koos een hoekappartement vanwege de indeling van de kamers. Ze heeft een woonkamer met een open keuken en een inpandig balkon met twee deuren.

Janneke heeft een slaapkamer en een computerkamer en links van de voordeur een hoekje met een geiser. De badkamer

gaat slapen lager zetten, blijkt na het invullen van de site. 'Het was denk ik gemakzucht om het niet te doen en ik heb het vaak koud', zegt ze. 'Maar ik kan wel een trui aantrekken.' Haar appartement is uit de jaren negentig en heeft bijna overal dubbelglas. Voor zover ze weet, doet de verhuurder het goed als het gaat om isolatie- en energiemaatregelen. Janneke denkt dat ze een ook een vrij nieuwe cv-ketel heeft, maar ze had even moeite met de vraag van de Energielastenverlager naar het type. Het plaatje zit waarschijnlijk

Zij zelf is zuinig met het drogen van de was. 'Ik heb een rekje aan mijn deur hangen. Een droger komt er bij mij niet in, dat is een energieverslinder.' De gloeilampen in huis zijn vervangen door spaarlampen en ze staat niet langer dan vijf minuten per keer onder de douche.

Kijkt ze na het invullen van de site met andere ogen naar haar energieverbruik? 'Nee, eigenlijk niet', zegt ze. 'Maar ik ben wel weer op dingen attent gemaakt. En als je die doet, scheelt dat gewoon geld.'

Geld én energie besparen

De energieprijzen blijven stijgen. Uw energierekening dus ook. Met de volgende tips kunt u tot wel 514 euro per jaar besparen op uw energierekening!

Tip 1

Stel de thermostaat een graadje lager in, dan bespaart u gemiddeld zeven procent op uw stookkosten. Bent u gewend om de verwarming op 21 graden of meer te stoken? Zet hem dan eens op 20 graden. Ook dat kan nog steeds heel comfortabel aanvoelen.

Tip 2

Zet de thermostaat een uur voordat u gaat slapen op 13 tot 15 graden, dan kunt u per jaar ruim 40 euro besparen op uw energierekening. Is uw woning na 1994 gebouwd, dan is het efficiënter om de thermostaat 's nachts op dezelfde temperatuur als overdag te houden.

Tip 3

Maak eens een rondje door uw huis op zoek naar naden en kieren waardoor onnodig warmte ontsnapt. Bekende plekken zijn de aansluiting tussen de kozijnen en de gevel, leidingdoorvoeren (gaten in de wand) en de brievenbus. Behalve energiebesparing levert het afdichten van deze plekken met tochtstrips een flinke comfortverhoging op. Het scheelt bovendien zo'n vijftig euro op uw jaarlijkse energierekening.

Tip 4

Gooit u ieder wasje in een lekker warme wasmachine? Wassen op zestig graden kost twee keer zoveel energie als wassen op veertig graden. Op negentig graden wassen kost zelfs drie keer zoveel. Moderne wasmiddelen werken uitstekend op dertig of veertig graden. Maak er dus een gewoonte van om alleen sterk vervuild wasgoed heter te wassen.

Tip 5

Wacht eens met wassen totdat u voldoende was heeft opgespaard voor een volle trommel. Uit onderzoek blijkt dat éénderde van alle wasbeurten overbodig is als u de wastrommel steeds helemaal vollaadt.

Tip 6

Wasdrogers zijn echte energievreters. Een droogbeurt met een standaard wasdroger kost drie keer zoveel energie als een wasbeurt. Let daarom ook bij de aanschaf van een wasdroger op het energielabel. Met een droger met het A-label bespaart u bijna 90 euro per jaar ten opzichte van een C-labeldroger. Door bij mooi weer de was buiten te hangen – zo'n vijftig keer per jaar – bespaart u nog eens 35 euro.

Tip 7

U heeft allerlei apparaten in huis. Computer, televisie, dvd-speler. Al deze apparaten slurpen

energie wanneer ze stand-by staan. Sluit deze apparaten aan op een stekkerdoos met een aan/uit-knop. U kunt alle apparaten dan in één keer uitzetten wanneer u ze niet gebruikt. Een stekkerdoos met een aan/uit-knop kunt u in bijna iedere elektronikawinkel kopen.

Tip 8

Een gloeilamp gebruikt vier keer zoveel energie als een spaarlamp. Vindt u spaarlampen duur? U bespaart, inclusief de hogere aanschafkosten, 85 euro per jaar door al uw gloeilampen te vervangen door spaarlampen.

Tip 9

Stamt uw koelkast of vriezer nog uit de vorige eeuw en heeft u plannen om een nieuwe aan te schaffen? Let dan in de winkel goed op de energielabels van deze apparaten. Vervangt u een koelkast met het C-label door een A++-label exemplaar, dan bespaart u gemiddeld 60 euro per jaar.

Tip 10

Kookt u elektrisch? Dan gebruikt u twee keer zoveel energie als uw buurman die op gas kookt. Door te koken op een gasplaat en met een gasoven bespaart u zo'n 70 euro per jaar.

Wilt u uw energierekening nog verder verlagen? Ga naar www.energielastenverlager.nl en bereken de besparingsopties voor uw persoonlijke situatie.

Colofon

aedes
vereniging van woningcorporaties

Een uitgave van
© Aedes vereniging van woningcorporaties

Teksten
Milieu Centraal en Nestas communicatie

Eindredactie en productiebegeleiding
Nestas communicatie

Foto's en illustraties
Milieu Centraal, Nestas communicatie,
Eric Mels, Shutterstock en
Feenstra Fotografie Almere

Vormgeving
Myra Goudappel, TypoDynamo.nl

Druk
PlantijnCasperie Almere

Aan deze krant kunnen geen rechten worden ontleend. Niets uit deze uitgave mag worden gebruikt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.